

MEDLEMSRAPPORTERING FOR Statsbygg

For 2021

OFFENTLIG SEKTOR

”Å stille etiske- og sosiale krav i offentlige anskaffelser er nødvendig for å fremme anstendige arbeids- og miljøforhold. Det vil også styrke prinsippet om likebehandling, som er en forutsetning for velfungerende og effektive markeder.”

Til lesere av rapporten

Offentlig sektor er landets største kunde og forbruker. Med dette følger storinnkjøpsmakt og et stort ansvar. Gjennom forvaltningen av fellesskapets ressurser bør offentlige virksomheter gå foran og etterspørre varer og tjenester som er tilvirket etter høye etiske og sosiale standarder for arbeids- og miljøforhold i både egen virksomhet og i leverandørkjeden.

Den nye åpenhetsloven (Lov om virksomheters åpenhet og arbeid med grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold) vil gi offentlig sektor et enklere arbeid med å ettergå at leverandører etterlever de forpliktelser som følger av anskaffelseslovens § 5. Bedrifts-/virksomhetsmedlemmer i Etisk handel Norge rapporterer på arbeidet med aktsomhetsvurderinger og oppfyller åpenhetslovens krav om redegjørelse for aktsomhetsvurderinger og langt på vei informasjonsplikten, ifølge Oslo Economics Konsekvensutredning av lovforslaget. Et viktig verktøy for oppdragsgivere i leverandøroppfølgingen er det nasjonale kontraktsvilkåret for etisk handel utarbeidet av Etisk handel Norge og Direktoratet for forvaltning og økonomistyring (DFØ). Kontraktsvilkåret stiller krav til leverandørers aktsomhetsvurderinger i tråd med åpenhetsloven og OECDs retningslinjer.

Medlemmer i Etisk handel Norge har forpliktet seg til å bruke sin innflytelse til å øke oppslutningen om etisk handel. For medlemmer i offentlig sektor betyr det at innkjøpsmakten skal brukes på en måte som fremmer ansvarlig og bærekraftig handel og konkurranse på like vilkår mellom leverandører, der samfunnsansvar er en viktig komponent på linje med pris, miljø, kvalitet og leveringssikkerhet. En viktig målsetting er derfor at etisk handel skal bidra til at useriøse leverandører ikke tildeles offentlige kontrakter. En annen, og like viktig målsetting, er at offentlig sektor anskaffer varer og tjenester på en måte som bidrar til at de som lager produktene og tjenestene får grunnleggende menneskerettigheter oppfylt og at produksjonen ikke skader miljø eller klima.

Medlemmer i Etisk handel Norge er forpliktet til årlig å rapportere om fremdriften i arbeidet med etisk handel. Rapporten er offentlig tilgjengelig. Medlemmenes innmeldingstidspunkt vil påvirke hvor langt de har kommet i arbeidet.

Heidi Furustøl
Daglig leder Etisk handel Norge

Forord fra: **Harald Vaagaasar Nikolaisen**

Som en av Norges ledende byggherrer ønsker Statsbygg å gå foran og være en god rollemodell for bygge- og eiendomsnæringen når det kommer til å fremme ansvarlige, lovlig og åpne leverandørkjeder. Gjennom samarbeidet med andre aktører i byggebransjen er vi med på å etablere mer åpenhet og bevisstgjøring rundt menneskerettigheter og fremme et trygt og sikkert arbeidsmiljø for alle arbeidstakere. Gjennom vårt medlemskap i Etisk handel Norge har vi fått bistand til å etablere og gode rutiner for å få frem respekt for arbeidstaker- og menneskerettigheter, og en trinnvis utvikling som er tilpasset modenhetsnivået i byggebransjen.

Om virksomheten:

Navn:

Statsbygg

Antall ansatte:

850

Samlet innkjøp av varer og tjenester, inkl. investeringer, i rapporteringsåret (NOK):

7 388 533 948

Anskaffelser og leverandører som omfattes av årsrapporten:

Antall anskaffelser som omfattes av rapporten:

26

Hvilke varer som omfattes:

Tjenester innen elektroarbeid, VVS, naturstein, arbeidstøy, IKT, møbler og tekstil.

Vi har ikke en konkret oversikt over antall anskaffelser for rapporteringsåret. Antallet som er oppgitt er basert på tilbakemeldinger fra prosjektledere som har stilt kravet i sine kontrakter.

For å sørge for en bedre oversikt fremover har vi brukt 2021 på å få på plass et system som skal vise et nøyaktig antall anskaffelser som er gjort i løpet av året og hvor mange av disse som har stilt krav til etisk handel.

Antall leverandører:

Totalverdi (cirka) på anskaffelsene som omfattes av rapporten (NOK):

Kontaktinformasjon for rapporten:

Navn: Grethe Tenden

Stilling: SHA-rådgiver

Epost: grethe.tenden@statsbygg.no

Telefon: 95491435

Innmeldingsår i Etisk handel Norge:

2015

“Statsbygg ønsker å samarbeide med resten av byggenæringen for å i større grad kunne påvirke og fremme bærekraftsmål 8 om anstendig arbeid i leverandørkjedene”

Foto: Flickr, ILO Better Work Programme

Prioriterte mål / aktiviteter i rapporteringsåret

Mål / aktiviteter for rapporteringsåret	Status / fremdrift
Følge opp kontraktkrav til etisk handel for de største rammeavtaleleverandørene innenfor VVS og elektro. Avholde et felles møte med gjennomgang av hva som er et minimum å ha med i policyen og rutiner.	Vi har fulgt opp 13 av våre største rammeavtaler innen VVS og elektro og bistått dem med å få på plass policyer og rutiner. Fullført.
Følge opp etisk handel i minimum 4 av de større prosjektene til Statsbygg	Vi har fullført oppfølgingen av 2 prosjekter og har startet oppfølging av 4 andre prosjekter.
Fortsette oppfølgingen av naturstein på RKV	Oppfølgingen av naturstein på RKV er fullført.

Prioriterte mål / aktiviteter for kommende rapporteringsår

Mål / aktiviteter
Lage et system slik at vi på en god måte kan følge opp leverandørene og dokumentere på en systematisk måte.
Følge opp alle kontrakter i byggeprosjekter hvor kravet til etisk handel er stilt og følge opp etterlevelse.
Mot slutten av året, evaluere om anskaffelsesverdiene i risikovurderingsskjema skal justeres basert på antall og oppfølgingskapasitet.

1. FORANKRING

Forankring, organisering og kompetanse

1. FORANKRING, ORGANISERING OG KOMPETANSE

1.1 Hvordan arbeid med etisk handel er forankret og organisert i virksomheten

Om arbeidet med etisk handel er forankret i strategiske prosesser / dokumenter.

Statsbyggs seriøsitetsarbeid er forankret i ledelsen. Det inkluderer alle sentrale dokumenter og policyer som brukes i virksomheten. Etisk handel er integrert i seriøsitetsarbeidet på lik linje med lønns- og arbeidsvilkår og arbeidslivskriminalitet. Av Statsbyggs anskaffelsespolicy, vedtatt i 2015, framgår det at varer og tjenester som anskaffes skal være produsert på en etisk og sosialt forsvarlig måte. I 2021 vedtok Statsbygg en ny prosedyre med nye rutiner for oppfølging av etiske krav i anskaffelser som angir når etiske krav skal stilles og hvordan det skal følges opp.

Om det er utarbeidet en konkret plan eller tilsvarende for mål / aktiviteter som gjelder rapporteringsåret.

I 2021 ble det utarbeidet et veikart og handlingsplan med mål og aktiviteter for perioden 2021-2025, aktivitetene blir gjennomført fortløpende gjennom året.

Om det rapporteres på fremdriften i arbeidet med etisk handel til administrativ / politisk ledelse i virksomheten.

Arbeidet med etisk handel rapporteres årlig til administrerende direktør. Gjennom virksomhetsstyringen rapporteres utførte tiltak gjennom året til Kommunal- og moderniseringsdepartementet. Toppledergruppen blir orientert ved behov om vesentlige funn og hendelser i arbeidet med etisk handel.

Om en person i virksomheten har ansvar for arbeidet med etisk handel.

Statsbygg har lagt fagansvaret til BPSS hvor en person jobber målrettet med etisk handel, og har ansvaret for å koordinere og følge opp aktivitetene som skal utføres i organisasjonen.

Om andre personer i virksomheten er involvert i arbeidet med etisk handel.

De som er involvert er SHA-rådgivere, innkjøpere, prosjektledere og kontraktsforvaltere. De forskjellige blir involvert basert på utfallet av risikovurderinger og oppfølging av krav til etisk handel i de enkelte kontraktene.

1.2 Kompetanseutvikling og opplæring

Om deltakelse på kurs og/eller andre kompetansehevende tiltak i rapporteringsåret for å øke kunnskapen om etisk handel hos ansatte.

De som er involvert i arbeidet med etisk handel deltar på kurs og andre kompetansehevende tiltak som er relevant. I løpet av året 2021 har mye av fokuset vært rettet mot Åpenhetsloven og avklare hva den betyr for Statsbygg som byggherre.

Om virksomheten har identifisert behov for opplæring og/eller andre kompetansehevende tiltak knyttet til etisk handel.

Vi ser alltid behov for å øke kompetansen. Vi har brukt året 2021 til å informere og øke kompetanse internt i Statsbygg gjennom interne kurs med blant annet informasjon om ny prosedyre og risikovurdering.

2. IMPLEMENTERING

Implementering av etisk handel i anskaffelsesprosessen

Foto: Kirkens Nødhjelp

2. IMPLEMENTERING AV ETISK HANDEL I ANSKAFFELSESPROSESSEN

2.1 Risikokartlegging

Beskriv metode og/eller kilder for risikokartlegging virksomheten bruker, før eller etter inngåelse av kontrakt, for å identifisere risiko for mulige brudd på arbeidstakerrettigheter og miljøforhold i leverandørkjeden.

Statsbygg følger Etisk handel Norge sin anbefalte metodikk og verktøy for risikovurderinger, og støtter oss til bl.a. følgende kilder i vår risikovurdering: -Difis høyrisikoliste, -US Department of Labour; List of Goods produced by Child Labour or Forced Labour, -International Trade Union Confederation - Annual Survey of Violations of Trade Union Rights og - US State Department: Country Reports on Human Rights Practices (section 7).

Statsbygg gjør risikovurderinger både i planleggingen av anskaffelser og i forbindelse med kontraktoppfølging.

2.2 Etske/sosiale krav i anskaffelsesprosessen

Oppgi i hvilke anskaffelser etiske- og sosiale krav er anvendt i rapporteringsåret, inklusive anskaffelser tidligere år dersom disse er gjenstand for oppfølging; type avtale; antall leverandører som leverer på avtalene; krav i hvilke faser i anskaffelsesprosessen. Virksomheter som legger etiske- og sosiale krav til grunn i alle anskaffelser lister opp minst fem anskaffelser der kravene anses som relevante.

I hvilke anskaffelser	Type avtale	Antall leverandører på avtalen	Anvendt etiske/sosiale krav i anskaffelsesprosessen		
			Som kvalifikasjonskrav	Ved tildeling av kontrakt	Som kontraktsvilkår
Rammeavtaler for håndverkertjenster innen rør og elektro.	Rammeavtale		Nei	Nei	Ja
Totalentrepriser, utførelsesentrepriser for anskaffelser for VVS, elektro, naturstein og solcelleprodukter	Engangskjøp		Nei	Nei	Ja
Rammeavtale for arbeidstøy og verneutstyr	Rammeavtale		Ja	Nei	Ja

Oppgi hvilken mal for etiske- og sosiale kontraktsvilkår og mal for kvalifikasjonskrav som er brukt i anskaffelsene listet opp i tabellen (Etisk handel Norge, Difi, egen mal, annen mal.)

Statsbygg benytter seg av malen med de reviderte kontraktskravene som ble utarbeidet av DFØ og Etisk handel

Norge i 2021. For kvalifikasjonskravene brukes en tilpasset mal utarbeidet av Etisk handel Norge

2.3 Oppfølging av etiske- og sosiale krav i kontraktsfasen

Hvilke enkeltprodukter/varer har vært gjenstand for kontraktsoppfølging i rapporteringsåret (kan også innbefatte enkeltprodukter/varer på avtaler inngått tidligere år)?

Statsbygg stiller kravet til etisk handel når anskaffelsesverdien for utvalgte kategorier er over en viss sum, dette betyr for VVS med anskaffelsesverdi over 20 mill., elektro med anskaffelsesverdi over 20 mill., naturstein med anskaffelsesverdi over 5mill., solcelleprodukter, IKT med anskaffelsesverdi over 6mill., tekstil med anskaffelsesverdi over 5 mill og møbler med anskaffelsesverdi over 10 mill.

Beskriv oppfølgingstiltak og -aktiviteter virksomheten har gjennomført overfor leverandører i rapporteringsåret for å påse etterlevelse av de etiske- og sosiale kravene i kontraktsfasen:

I løpet av 2021 har Statsbygg sitt hovedmål vært kompetanseheving og bevissthet. Vi har fokusert på å informere om de revidert kontraktsvilkår og hva dette betyr for leverandørene våre, samtidig som vi har innhente policyer for rammeavtaler og entreprisekontrakter. Vi har også utarbeidet en plan for hvordan vi skal følge opp entreprisekontrakter når kravet er stilt, vedlagt er et eksempel:

1. Oppstartsmøte med PL og SHA-rådgiver
 - Plan for oppfølging gjennomgås/diskuteres
2. Oppstartsmøte med leverandør
 - Hva betyr kontraktskravene
 - Etterspørre policy og rutiner - frist 6 måneder etter kontraktsinngåelse
3. Bruk av egenrapporteringsskjema og risikovurdering
4. Risikovurdering basert på svarene i egenrapporteringsskjema avgjør videre oppfølging. Videre oppfølging kan bestå av:
 - Etterspør mer dokumentasjon
 - Stedlig revisjoner hos leverandør
 - Stedlig revisjon på produksjonssted

Hvor mange leverandører har vært gjenstand for kontraktsfølging knyttet til etiske- og sosiale krav i rapporteringsåret (gjelder avtaler inngått i rapporteringsåret og avtaler inngått tidligere år)?

Rammeavtaler: 14

Byggeprosjekter: 3 som er fullført, 5 som er påbegynt

Enkeltanskaffelse: 1

Er det i rapporteringsåret identifisert avvik fra de etiske- og sosiale kontraktskravene hos aktører i leverandørkjeden?

Ja

Hvis ja : Angi type avvik, hvor i leverandørkjeden avvikene er identifisert, tiltak iverksatt for å rette avvikene, samt status.

Type avvik (barnearbeid, HMS, lønn, arbeidstid, etc)	Hvor i leverandørkjeden	Tiltak iverksatt for å rette avvik	Status
7 rammeavtaler: mangel på policyer og rutiner	Statsbyggs kontraktspart	Fellesmøte i mai angående kontraktskravet og hva policyen skal inneholde, de fikk 6 måneder til å rette opp	Fullført

Beskriv erfaringer i arbeidet med anvendelse av etiske- og sosiale krav i anskaffelsesprosessen.

Statsbygg har hatt en positiv erfaring når det kommer til å følge opp leverandørene. Kompetansenivået er varierende, men det er interessen for å lære, forbedre rutiner og samarbeide. Etter at Åpenhetsloven ble vedtatt med i krafttreden sommeren 2022 har leverandørene blitt mer oppmerksomme på aktsomhetsvurderinger, hva dette innebærer for dem og vært interessert i høre hvordan Statsbygg jobber med etisk handel.

3. PÅDRIVERROLLE

Pådriverrolle, dialog og kommunikasjon

Foto: Shutterstock

3. PÅDRIVERROLLE, DIALOG OG KOMMUNIKASJON

3.1 Øke oppslutning internt og eksternt

Har virksomheten gjennomført tiltak/aktiviteter internt og eksternt i rapporteringsåret for å øke bevisstheten, kunnskapen og oppslutningen om etisk handel.

Ja

Hvis ja, beskriv tiltak/aktiviteter

Type tiltak	Formål	Målgruppe
Revidert kontraktskravet		Eksternt
Vi har begynt å utvikle et obligatorisk e-kurs for etisk handel	Øke kunnskapen knyttet til etisk handel og bærekraftsmål 8 om anstendig arbeidsforhold. Skal publiseres i 2022	Internt
Informasjon om etisk handel og ansvarlige leverandørkjeder på interne kurs	Øke internkunnskap om etisk handel og krav i interne rutiner.	Prosjektledere og kontraktsansvarlige.
Ferdigstilt prosedyre og risikovurderingsskjema for etisk handel	Hensikten med prosedyren er å sikre at etisk handel blir ivaretatt i anskaffelser og oppfølging av kontrakter der det er aktuelt å stille krav. Risikovurderingsskjema er utarbeidet slik at det skal være enkelt for PL og innkjøper å forholde seg til om det skal stilles krav eller ikke i kontrakten.	Internt

3.2 Kommunikasjon

Hvordan virksomheten kommuniserer internt om sitt arbeid med etisk handel.

Vedtatte prosedyrer, retningslinjer og krav er publisert i Statsbyggs styringsystem. Nyhetsinformasjon på intranettet og tema på webinarer.

Hvordan virksomheten kommuniserer eksternt om sitt arbeid med etisk handel.

Gjennom virksomhetens årsrapport og gjennom årlig rapportering til Etisk handel Norge.

Kontakt:
Statsbygg
Grethe Tenden
grethe.tenden@statsbygg.no
95491435